

Türkiye Sosyalist Partisi yayınları : I

SİYASÎ MÜCADELE ve MARKSİZM

Çeviren
Esat Âdil Müstecâbi

Yazan
Etienne Fajon

İstanbul
1946

Bu eser 1938-1939 yılları arasında Paris işçi üniversitesinde verilmiş olan dokuz dersi ihtiva etmektedir.

Biz her dersi ayrı bir broşür halinde yayınlamayı faydalı bulduk. Partici arkadaşlarımız ve okuyucularımız bu dersleri dikkatle okuyup belledikleri takdirde marksizmin siyasi bünyesini çökiyi kavramış olmakla kalmıyacaklar, aynı zamanda asrın büyük politik meseleleri karşısındaki en doğru hareket tarzını kolaylıkla tayin edebilecekler, marksizmin siyasi karakteri üzerinde eksik ve yanlış bilgisi olanlar da bu suretle hatalı görüşlerini düzeltmiş olacaklardır.

E. A. MÜSTECABİ.

Siyasi Mücadele ve Marksizm

I

Marksizm, Siyasî Mücadele İlmî

Marksın kurmuş olduğu teoriye: Marksizm yahut ilmî sosyalizm denir.

Marksın, haleflerinin ve umimiyetle marksçıların eserinin başlıca karakteristiği o güne kadar yalnız tabii hadiselerle tatbik edilmiş olan metodun içtimai hadiselerle de tatbik edilmiş olmasıdır.

Höyalî sosyalizm

Marks içtimai meseleleri tetkik etmiş ilk mütefekkir değildir. Bu mesele'ler yüzlerce yıldanberi tetkik olunagelmıştır. Marksizmin ilk olgun eserleri XIX'nci asrın ortalarına rastlar, bununla beraber XIX'nci asrın ilk yarısının tarihi başlıca kapitalist memleketlerde bazı sosyalistlerin eserleriyle aydınlatılmış-

tır ki, bunların Fransada en tanınmışları Saint-Simon ve Fourier dir.

Marksdan önce yetişmiş olan bu sosyalistler eserlerini zenginleştiren ve sonraları Marksizmin de faydalanmasına yol açan büyük çapta vak'a ve dokümanlarla tenkit ve ithamlarını destekliyerek kapitalist cemiyetini muhakeme ettiler. Fakat eserleri ne kadar pozitif ve göz alıcı olursa olsun bu sosyalistler mahkûm ettikleri cemiyetin fenalıklarının çaresini bulamadılar.

Bunlar Kapitalist cemiyeti tenkit ediyorlar, fakat bu cemiyetin inkişafına yol açan kanunları bilmiyorlar ve onun yerine daha iyi bir cemiyet yaratmaya elverişli kuvvetleri keşfedemiyorlardı. Propagandalarında yalnız işçi veya diğer her hangi bir sınıfı muhatap tutacakları yerde; bütün cemiyeti, bilhassa en iyi yetişmiş, dolayısıyla sosyalist hareketlerinin doğruluğunu anlamakta en kabiliyetli saydıkları kapitalist sınıfa hitap ediyorlardı. Bundan başka her türlü siyasi mücadeleyi, her türlü kitle hareketlerini red ediyorlar, ve küçük bir kadro üzerinde tecrübeleri başararak ve başarıları deneyerek umdukları zafere erişmeği düşünüyorlardı.

Meselâ Fourier birkaç yüz şahıstan ibaret bir cemiyet « Phalanstere »i kurmayı tahlil edi-

yor ve Sosyalizmi bunlar arasında başarmaç tecrübe etmek istiyordu. Bu tecrübeler hiç şüphe yok ki muvaffak olamadı.

Görülüyor ki, Markstan evvel gelen sosyalistler kendi yaşadıkları cemiyetin gayet enterasan bir şekilde tenkidini yapmak meziyetini gösterdiler. Fakat tenkit ettikleri vaziyet ve şartların hal çarelerini ilim alanında değil, ancak kendi düşünce ve hulyaları içinde aradılar. İşte bu sebeple onlara Hayalî sosyalistler dendi.

Lenin « Karl Marks ve doktrini » adlı eserinde hayalî sosyalizmi şu cümlelerle hülâsa etmiştir :

Hayali sosyalizm iyi bir hal çaresi göstermiyordu. Ne kapitalist rejiminde gündelikçi köleliğin mahiyetini izah edebiliyor, ne onun tekâmülü sebeplerini keşfedebiliyor, ne de onun yerine yeni bir cemiyet koymaya elverişli içtimaî kuvvefi bulabiliyordu.

Diyalektik Materyalizm

Bu sosyalistlerden sonra Marks geldi.

Yukarıda söylediğimiz gibi, Marks ve Marksın izinde yürüyenlerin esaslı karakteristiği, tabii hadiselerin tetkik ve tanınmasına elverişli olan ilmî metodu ictimai hadiselerin tetkikine teşmil etmiş olmalarıdır. Bu ilmî tanıma metoduna diyalektik Materyalizim denir.

Diyalektik Materyalizim nedir ? Bunu çok kısaca izah edelim.

Diyalektik Materyalizim bir taraftan ilmin eide ettiği neticelerden istifade edebilmek ve her türlü tabiat üstü, idealist izahlar bir yana bırakılarak kontrolü kabıl vak alardan ileri gelen şeylerin izanını ihtiva eder. Bir m.sal alalım : mesele dolu. Bir materyalist bunu şöyle anlatır : Evvela su bunarla, sonra bu bunlar bazı atmosferik şartlar altında mayı halinde kesileşir. Daha sonra soğuk bir sertlik halinde topraga düşer. Bir idealist ise dolunun sebebini mevcut vak aların dışında arar, mesele lâhi hikmetin cilveleri arasında. Bu sebeple materyalist doludan kendini dolu bulutunu dağıtımğa eiverişli toprakların namularını havaya çevirmek suretine korur; halbuki idealist göge doğru el açıp dua ederek veya aczini itiraf ederek korunma çaresi arar. İşte bir misal ki bize materyalist telâkkinin neyi ihtiva ettiğini gösterir.

Diyalektik Materyalizim diğer taraftan eşyanın değişmez ve donmuş değil, bilakis daimi surette hareket, inkişat ve şekli dağıtım te-lâkısını ihtiva eder. Mesela coğrafya bahsinde, Diyalektik materyalizim, Merkezi Masitde olduğu gibi, dağlık bir arazinin tetkikinde yalnız bugünkü görünüşünü değil, volkanlarda yarıklar vücuda getiren şarjlar gibi, zamanla

maruz kaldığı değişiklik'leri de göz önünde tutar. İşte bir misal ki diya'ektik telâkkinin neyi ihtiva ettiğini göstermektedir.

Diya'ektik materyalizim bir kelime ile, mevcut ve kontrol edilmiş vak'alardan ileri gelen bütün mesele'leri tetkik ve bütün hadise'leri değişmez ve donmuş bir şekil altında değil fakat hareket ha'inde kabul etme telakki-sini, ihtiva eder. Marksın başlıca mazhariyetlerinden biri bu tetkik ve tanıma metodunu cemiyet meselelerine, içtimai hadiseler'e, bir kelime ile tarihe teşmil etmiş olmasır.

Tarihi materyalizm

Marks'dan evvel tarih, yani cemiyette husule gelen değişme'lerin akışı nasıl izah olunurdu? Başlıca tarihi şahsiyet'lerin değişen fikirleriyle ve çok defa bu değişen fikirleri tayin eden sebepler aranmaksızın izah olunurdu. Bir çok meşhur tarihçiler tarih değişmelerini tabiat üstü sebeplere atfederlerdi. 17 inci asrın büyük bir tarihçisi Piskopos Bossuet şu formulü kullanıyordu: Tarih ilâhi hikmetin eseridir. Bu şartlar içinde cemiyet tarihini teşkil eden vakıaların heyeti umumiyesi izah edilemez bir şey gibi görünüyordu.

Marks, ilmî metodu sayesinde cemiyetin

tekâmül ve şekil değiştirmelerini sevk ve idare eden kanunları keşfetti. İnsanlarda mücadelelerinin iktisadi vaziyetleriyle, iktisadi sebeplerle determine olduğunu, keza tarihi vakıaların tevalisinde halk kütlelerinin ve kütle mücadelelerinin oynadığı esaslı ve kat'i rolü tayin ve tesis etti.

Bu suretle tarihî materyalizm, içtimai problemlerin izahı için tarihe tatbik olundu.

Siyasî Mücadele İlimi

Bu keşif ile, Marksizm, tarihi, harekete getiren kitlelerin mücadelesidir, kaidesini tesis etmiş ve bunun neticesi olarak Marks ve Marksçılar hadiselerin tevalisinde kat'i bir rol oynayan bu kitleler mücadelesinin kaidelerini, prensiplerini hazırlamaya gayret etmişlerdir. Kitleler mücadelesinin işte bu kaide ve prensipleri, siyasettir.

Bundan da anlaşılıyor ki Marksçılar tarafından hazırlanan siyaset, ilmî bir siyasettir. Çünkü her şeyden evvel bu siyaset tecrübeler göz önünde tutularak hazır'lanmıştır. Herkes bilir ki tecrübe bütün ilimlerin esasıdır. Meselâ Marks, kendi zamanının halk kütlelerine direktiflerini bildirdiği vakit bunları yalnız dâhi kafasından çıkarmış değildi. Bunları yaşadığı

ğı ve tetkik ettiği Fransadaki 1848 hareketlerinden, Paris komünü tecrübelerinden istihraç etmişti. Lenin 1917 ihtilali için ha'k kitlelerine verdiği direktiflerini bir çok tecrübelerden, bu arada Rusyanın 1905 hareketlerinden istihraç etmişti. Stalin faşizme karşı halk kitlelerinin mücadele prensiplerini tesbit ederken Almanyada faşizme karşı yapılan mücadelenin acı neticelerini ve Fransada faşizme karşı açılan mücadelenin müsbet neticelerini göz önünde tutmuştu.

Marksizim, siyaset ilmidir, çünkü her an cemiyette kuvvetlerle münasebetli sağlam bir etüde dayanarak hazırlanmıştır. Bunun ne demek olduğunu bir misal ile izah edelim:

Meselâ bir fabrikadaki mücade'le şekilleri yalnız o fabrika işçilerinin o andaki döğüşme kabil'yetlerini değil, patronun o andaki kuvvetini, diğer fabrikalardaki işçilerin ve orta sınıf adamlarının o andaki ruhî hallerini de göz önünde tutmak suretile ancak tayin edilebilir.

Bu fikir Lenin'in «Karl Marks ve doktrini» adlı broşüründe açıkca izah edilmişdir. Lenin şöyle der: :

Muayyen bir cemiyetin istisnasız bütün sınıfları arasındaki münasebetlerin heyeti umumiyesinin objektif bir sürette etüd edilmiş olmasıdır ki ancak doğru bir taktiğe esas olabilir.

Hülâsa işçi sınıfının ve halk kitlelerinin siyaseti Marksizm ile arık geliş güzel az veya çok meşru bir iş olmaktan çıkıp yukarıda gösterdiğimiz gibi hakikî bir ilim halını almıştır.

II —

Marksmizmin Hayatî Karakteri

Bütün bu cephelerile, bilhassa siyasî cephesile Marksizm bir ilimdir. Fakat bu ilimler asla tamamlanmış değildir ve durmadan inkişaf etmektedir, her hangi bir ilmi meselâ kimyayı alalım: Yeni cisimlerin keşfedilmesile, bazan tecrübelerin başarılmaları kimya ilmi zenginleşmekte, inkişaf etmektedir; bugünkü kimya âlimleri ortadan yok olsalar bile yine kimya zenginleşmekte ve inkişafta devam edecektir. Marksizm için aynı şey mevcuttur. Marksın yaşadığı müddetçe yazdıkları, marksizmin bütün formüllerinin yekünü değildir, fakat ilim Marks tarafından yaratılmıştır.

Marksmizm diğerleri gibi bir ilimdir. Adını, ona ilk temel taşı koymuş olandan almıştır. Bu, ilk müteşebbisi Marks olan içtimai hadiseler ilmidir. Eğer bu ilim inkişaf etmeyecek olsaydı, tetkik etmiş olduğu hadiselerin de donmuş ve hareketsiz olmaları icabederdi.

İçtimai Hadiselerin İnkışafı.

İçtimai hadiselerin inkışafı hakkında bir fikir edinmek için Mark'sın öldüğü gündenberi yani arağı yukarı yarım asırdanberi içtimai alanda husule gelmiş en göze çarpan değışme'leri düşünmek kâfidir.

Teknik bakımından, bugün herkesin kullandığı elektrik ışığını Marks tanımadı. Yollar-da süzülüp kayan otomobili Marks görmedi. Herkes tarafından kullanılan telefonu Marks bilmiyordu. Biz sadece ale'lâde teknik bakımından Marksın ölümünden sonra cemiyette husule gelen mühim miktardaki değışme'eri işaret ediyoruz.

İktisadi bakımdan, muhtelif teşekküller içinde mücadele eden ve toplantılar yapan bir çok'arımız bu toplantıların her birinde tröstlerden bahsetmeye ve kapita'ist zümre tahakkümüne sa'dırmaya mecbur kalmaktadır'ar. Halbuki Marksın yaşadığı devirlerde bu tröst'er yoktu ve kapitalist zümre tahakkümü henüz teşekkül etmemiştir.

Siyasî bakımdan, içimizden her biri Rus ihtilali ve faşizm gibi siyasî vakıaların ehemmiyetini takdir etmektedir. Bunlar Marksın zamanında mevcut olmayan içtimai vakıalardır.

On Beş Senelik Değişmeler

Eğer aktüaliteye daha ziyade yaklaşırsak, eğer bilhassa son on beş senelik devrenin içtimai vakıalarının gelişmesine bakarsak görürüz ki on beş sene evvel (S. S. C. B.) Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri birliğinde sosyalizm kurulmamıştı bu gün kurulmuştur; son meselelerde dünyayı alt üst eden ve geçmişte misli olmayan dünya iktisadî buhranı on beş sene evvel yoktu. On beş sene evvel faşizm henüz münferit bir hadise idi, Yalnız ehemmiyetli bir tek memleketten, İtalyadan başka bir yerde muvaffak olmamıştı. Bu gün ise dünya politikasının en esaslı problemlerinden biridir. On beş sene evvel Hitlerin Almanyadaki muzafferiyeti ve halk cebhesi sayesinde faşizmin Fransada muvaffak olamaması gibi zengin tecrübelere malik değildik.

Bugün bunları hatırlatışımın sebebi, eğer Marksın müessisi bulunduğu Marksçı ilme Marksın ölümünden sonra tamamlanmış gözüle bakılmış o'sa idi, bu ilim manasız ölü bir "ilmi hal," vaziyetine düşmüş olacağına iyice takdir edilmesi içindir. Bir defa daha anlaşılmalıdır ki, Marksizm Marks tarafından yazılan ve söylenilen şeylerin yekûnu değil,

bizzat Marks ve Engels tarafından yaratılan ilmin yeni had'ise'ler ve yeni keşiflerle beraber fasılasız bir surette gelişmesidir.

Markısı Yeniden Gözden Geçirenler

Marksizm her ilim gibi ilerleme halinde olup, dolayısıyla yine her ilim gibi muhafazakâr kuvvetler tarafından hücumu uğramaktadır. Nasıl ki eski zamanın derebeyleri Galiley'e arzın döndüğünü keşfetmekle aldandığını itiraf ettirmek için işkence yapmışlar idiyse, öylece Marksçı ilmi de cemiyetin muhafazakâr tabakası, bu günkü cemiyetin istismarcı sınıfı olan büyük burjuvazi tarafından hücumu uğramıştır.

Büyük burjuvazinin marksizme karşı mücadelesinden bahsolunduğu zaman sadece, faşist veya markscılık alyehdarı mürteci gazetelerinin maka'elerini göz önünde bulundurmakla ka'mamalı aynı zamanda her yerde olduğu gibi Fransada da işçi sınıfının tecrit edilmiş olmayıp cemiyetin diğer sınıflarile ve bu arada, hakim sınıfla da temas halinde yaşadığı ve böylece hakim sınıfın işçi sınıfının safları arasında kendi ideolojisini, hattâ bazan kendi adam'arını sokmak imkânlarına malik bulundu-

ğu vâkıası da göz önünde bulunduru'malıdır.

Ancak bu suretledir ki, proletarya safları içerisinde de yürütülen marksçılık ve ilimcilik aleyhdarlığı mücadelesini kavramak kabil olur. Marksizme karşı yapılan devamlı ideolojik mücadele büyük burjuvazinin o andaki menfaatlerine ve şartlara göre iki ayrı cephede ceryan etmektedir.

Birinci cephe, Marks ile ve marksçılıkla açıkça mücadele edenlerin cephesidir. Bunlara Revizyonist denir ki, bunlar Marksizmin zamanı geçtiği veya hatalı olduğu iddiasıyla marksizmi yeniden gözden geçirmenin lüzumunu ileri sürerler. Meselâ Fransada Marcel Deat, Montagnon gibi evvelce sosyalist partisinin nazariyeciliğini etmiş olanlar bugün açıkça marksizm ile mücadele etmektedirler. Bazan Revizyonistler Marksa zararsız bir put gibi tapmayı tercih ederler, fakat onun eserindeki bütün canlı ve ileri cevherini ve mücadele esasını tayetmek isterler.

Belçikada sosyalist nazır De Man nazariyesine "marksizmin ötesi," ismini koymakta ve Marksa rağmen ihtilâlin ekonomisini yapmanın kabil olduğunu iddia etmektedir.

Oportünistler

Bazıları işçi sınıfını ve halkı bu nazariyele-

re uygun bir yolda yürütmeye çalışırlar. Onlar için tarihi yapan halk kütlelerinin mücadelesi değildir; halka ve onun yaratıcı kuvvetlerine güvenleri olmadığından onu mücadeleden caydırırlar ve zamanın hadiseleri önünde eğilmek lâzımgeldiğini öğretirler: Oportünizm tabiri işçi hareketi içerisinde bu politikayı tutanları ifade eder.

Oportünistler verimli halk mücadelesinin düşmanıdır; Fransada az çok açık bir surette 1936 haziranında çok mesut netice vermiş olan muhteşem ve ameli işçi hareketini itham ediyorlardı.

Kitle mücadelesinin düşmanı olan oportünistler, kitleleri büyük burjuvazi ile iş birliğine, meydanı onlara bırakmaya sevk etmek istiyorlardı: Bu politika Hitlerin iktidar mevkiine yaklaşmasını kolaylaştıran Alman sosyal demokrasinin politikası olmuştur. Fransada 1936 zaferlerinden sonra büyük sermayenin siyasî, malî, iktisadî taarruzu karşısında bir çok hükümet bocalamalarının sebebi, oportünizm olmuştur: (Paus, Frangın düşürülmesi: İspanya harbine karışmama kararı vesaire...).

Oportünistler işçi hareketlerinde parlamento oyunlarına geniş yer veriyorlar ve halka uysallık vaaz ediyorlar, Marksçıları islahat düşmanlığıyla itham ediyorlardı; halbuki geçmişin

bütün tecrübelerile kuvvetlenmiş olan marks-
cılar birleşmiş ve faal halk kitlelerinin müza-
hereti olmaksızın devamlı ve ciddi islâhat ya-
pılamıyacağı kanaatindedirler. (Mese'â 1936
içtimâî kanunları).

Halka karşı güvensizlik, büyük burjuvazi
karşısındaki boca'amalar, parlamenter tereddidi
oportunizmin en kolay görünür ana hatlarıdır.
İşçi hareketi saflarında marksizme karşı açılan
birinci mücadele cebhesi budur.

Sahte Marksçılar

Marksizme karşı yapılan diğer mücadele
şekli, Marks'ın ve hakikî marksçıların eserinden
alınmış olan formülleri kendi şartları dışın-
da tatbika kalkılmasıdır. Marksizme karşı
yapılan bu mücadele tarzı üzerinde biraz dur-
makla beraber basit bir misal ile bunu aydın-
latmak isterim.

Cezaire gidileceğini farzedelim. Akdeniz
kıyılarına kadar otomobil ile gidilebilir. Bu
tamamile ilmî bir nakil vasıtasıdır ve hiç kimse
bu vasıtaya baş vurulduğu için hayrete düş-
mez. Fakat Akdeniz kıyısına vardıktan sonra
yine aynı vasıta ile Cezaire gitmeğe kalkışır-
larsa boğulma tehlikesi muhakkaktır.

İçtimâî veya siyasî problemlerin hal çare-

leri üzerinde de mesele tamamen aynıdır. Bilinmesi lazımdır ki muayyen bir zamanın siyasi meselelerinin Marksın, Engelsin, Lenin'in başka problemler hakkında yazmış olduğu formüllerle halledileceğini iddia etmek marksçı olmak demek değildir. Marksçı bir Rus bir gün durmadan Marksın formüllerini tekrarlayan ve bu suretle kendisini marksçı zanneden bu gibiler hakkında şöyle demiştir: "Bunlar marksizmin eşiğinde uzanıp kalmış kimselerdir" ve bu söz şüphesiz yerindedir.

Marksçı bir formülün yazılmış olduğu vaziyet ve şartlardan tamamen farklı bir vaziyette tatbik edilmesi onu aksi-inkilapçı bir formül yapar. Bu öyle bir hakikattir ki, Hitlerci faşizmin ajarlığı yapan Troçkizm, çok defa Marksın veya haleflerinin her hangi bir eserinde bulunabilir formülleri, kendi ihtilâlcî formülleri gibi kullanmıştır.

Bazı misaller verelim : 1905 de Rusyada Troçki şu tabiri ortaya atıyordu: İşçi hükümeti, görünüşde bu çok inkilâpçı bir sözdü, fakat 1905 Rusyasında azlığı temsil eden işçilerle, çokluğu temsil eden köylüler arasındaki ayrılığa delâlet ediyordu, ve sükut muhakkaktı.

İspanyada, bu gün troçkist partisi sosyalizmin derhal iş başına geçirilmesini tavsiye

etmektedir. Hiç şüphe yok ki, büyük istihsal vasıtalarının sosyalizasyonu marksçı bir paroladır, fakat böyle bir zamanda bu parolayı ileri sürmek sosyalizasyona taraftar faşist aleyhdarları ile sosyalizasyona taraftar olmayan faşist aleyhdar'arı arasında bir parçalanmaya ve dolayısıyla açıktan açığa Franko lehine çalışmaya delâlet eder.

Solculuk "gauchisme," neye mün- cer olur ?

Bugünkü Fransaya gelince (*) halk cephesinin yerine bir "Revolüsyoner cephe," kurulması teklif olunuyor; bu da görünüşte gayet "sol "gauche," bir tekliftir; fakat müspet olarak bu, işçi sınıfı ile mutavassıt sınıfın arasını açmaya, yani Faşizmin muzafferiyet şartlarından birinin tahakkukuna yol açmaya matuf tavsiyedir.

Paris'te İspanyol Cumhuriyetçi hükûmetine karşı bir miting yapılırsa ve bu mitingdeki nutuklar «sol'ar» tarafından söylenmiş olsa, bundan yegâne memnun olacak olan Frankodur, çünkü İspanyol Cumhuriyetçi hükûmeti Frankonun devirmek istediği hükûmetdir.

(*) Bu derslerin 938 de neşredilmiş olduğunu hatırlatırız.

İşte goşistlerin gevezelik'lerinin varacağı netice. Ve yine işte bunun içindir ki Marks, Engels, Lenin, Stalin yalnız Marksizm prensiplerinin halisliği için değil, aynı zamanda ve bilhassa önümüze serilmiş olan vaziyetlerin bütün ilmî tahlilleri yerine geçmek isteyen Gauchisme ve küçük Burjuva temayüllerine karşı mücadele'ye ettiler. Marks faaliyetinin mühim bir kısmını kendi zamanının solcu'larına, bilhassa Bakunine karşı mücadele'ye tahsis etti.

Lenin de faaliyetinin mühim bir kısmını Troçkizme karşı olan mücadeleye ayırdı. Lenin bize şöyle demişti —ki, bunu asla unutmamak lâzım— Fransız işçi hareketine, en büyük fenalığı yapan şey, anarşist hamledir.. Yani her hangi bir kitapta okunmuş olan, ihtilâlci cümlelerin, te'âffuzu ile, problemlerin halledilebileceğini zanneden temayüllerdir.

Solcuların, bu gevezeliği, işçi ve halk hareketleri menfaatlerine o derece aykırıdır ki, eger onların son inkişaf haddine kadar peşlerinden gidilse, ihtilâl aleyhtarı Faşistliğe ulaşılmış olur. Misal mi istiyorsunuz; Troçkizm S.S.C.B de, evvelâ solcu ve kelimeci bir ceryan halinde idi. Sonra, Hitler tarafından finanse edilen ve Gestapo tarafından idare olunan bir katiller şebekesi halini aldı.İspan-

yadaki Troçkist parti (P.O.U.M.) solcu bir hareket olarak başladı. Sonra, Frankoya alet oldu, Fransada, Fransız komünist partisinin eski bir azası, ve müteassıp bir solculuk sembolü olan Barbi şu formülü ortaya atmıştı: «Biftek için mücadele zamanı geçti. Şimdi ihtilâl için dövüşmek lâzımdır.» Bu gayet sol bir cümledir. Bugün Barbu' Hitlerin Fransadaki ajanı, Doryonun yaverlerindedir.

Görülüyor ki, formüller hiç bir şeyi halletmiyorlar, bilâkis gayet sefil menfaat'ere hizmet ediyorlar. İşte bu sebeptendir ki; Marksizmin ölü bir "ilmihal," değil, fakat yaşayan bir ilim olduğunu as'a unutmamak lâzımdır.

Hareketli siyaset

Herkes Marksçıların ideal ve maksatlarını bilir; bu, sınıfsız binnetice istismarsız, cebirsiz bir cemiyettir. Bu cemiyette insanların, materyel ve kültürel sahası, her türlü boyunduruktan kurtulmuş olacaktır. Marksçılar bu hakikate ulaşmanın, kütleler, yani emekçi halk kütlesini teşkil eden muhtelif sınıflar mücadelesi -ki, daha evvel yukarda izah ettik-yolile kabil olacağı fikrini tesis ettiler. Marks-

çı politika, işte bu kütleler mücadelesini esas tutmuştur. Eger bu kaziyelerle hem fikir olunca, politikamızın yani idealimizin dümdüz değil, fakat daima tadilâta uğrayacak bir yol olduğu daha kolayca anlaşılır.

İdealimizin yolu, fasılasız tadilâta uğruyacaktır

Eger kütleler mücadelesi, kat'i ve değişmez kaidelere bağlı tutulmuş olsaydı, eger bu mücadele, dümdüz bir yol takibetseydi, bu kütlelerin teşkil ettiği sınıflar, daima aynı kalacaklar ve hiç bir değişikliğe maruz bulunmayacaklardı.

Halbuki, içtimaî sınıfların hiç değişmeyen sabit kuvvetler olmadığını anlamak için, basit bir düşünce kâfidir. Bu sınıfları teşkil eden fertler bile değişmektedir. Elbette bu fertlerin, fikirleri de değişecektir.

Meselâ: Bugün Eransada yüz sene evvelkinden on defa daha fazla, endüstri işçisi mevcuttur. 1938 işçi sınıfı sayıca, 1838 sınıfının aynı değildir. Bundan başka insanların fikirleri, içtimaî bir sınıfın haleti ruhiyesi değişmekte ve hiç bir zaman hareketsiz kalmamaktadır. Fransız köylülerini ele alalım; 1936 yılında, halk cephesinin zaferini müteakip iç-

timaî kanunların ktahakkuunu tacil edecek olan işçi hareketlerini kendileri için bek'edik lekleri ıslahatın bu hareketlerin ardından gözükeceği ümidile tasvib ediyorlardı. Bir müdet sonra, köylü ıslahatı yapınca köylüler uzayıp giden grevci hareketlerini korku ve heyecan içinde karşıladılar.

binnetice meseleyi hangi cepheden tetkik edersek edelim, içtimaî sınıfların değişen kuvvetlerden ibaret olduğunu ve hiç bir zaman donmuş ve hareketsiz olmadıklarını görürüz.

İşte siyasetimizin düz bir hat takip edemeyeceğini isbat eden bir çok sebeplerden biri.

Bunun'a beraber, gördük ki, marksçı siyaset ilmidir, çünkü tecrübeler dayanamaktadır. Şu halde, kitle'erin tecrübeleri durmadan çoğalmakta ve her yeni tecrübe marksçı siyaset için yeni bir tadilât zaruretinin ortaya koymaktadır. Paris komününden evvelki kitle'ler mücadelesi bu komünden sonraki kitleler mücadelesinin aynı olamazdı. Hitlerin almanyadaki zaferinden evvelki vaziyet de bu zaferden sonraki mücadele vaziyetinin aynı olamazdı. İşte ikinci sebep.

Yeni Vâkıalar, Yeni Engeller

Üçüncü sebep, ideal yolumuzun engellerle dolu olması ve bu engellerin önceden bilinme-

sidir. Bununla beraber on'arı gözönünde bulundurmak lâzımdır.

Meselâ dünyanın büyük memleketlerinin bir kaçında faşizmin yerleşmeye muvaffak olduğu devrede oldukça ehemmiyetli bir engel teşkil eden bu vâkıanın gözden uzak tutulacağı düşünülebilir mi? Açıkca görülebilir ki, muayyen memleketlerdeki faşizm muzafferiyeti yolumuzdaki zorlukları ağırlaştırmakta, kuvvetler arasındaki halihazır münasebetler de tadilâtı icabettirmekte. marksıcı siyasette ve halk kitlelerinin mücadele taktiğinde değişiklikleri zaruri kılmaktadır.

İşte, marksıcı siyasetin niçin donmuş ve hareketsiz bir siyaset olamayacağını isbat eden bir çok haklı sebep'eri! Bu esaslı fikir Lenin tarafından "komünizmin çocukluk hastalığı," adlı eserinde parlak bir surette ifade edilmiştir. Lenin bu hususlarda şöyle der :

"Her türlü dolambaçlı hareket'eri kendimize önceden yasak etmek; tıpkı henüz keşfedilmemiş ve ulaşılmamış bir dağa yapılan zorlu çıkış esnasında bazan zikzaklı hareketleri, geçtiğimiz yere tekrar geri dönmeyi ve seçtiğimiz bir istikametten vaz geçip muhtelif istikametleri tecrübe etmeyi yasak etmeye benzemez mi ?"

Lenin tarafından seçilmiş olan tablo kâfi

derecede vazıhtır. Bununla beraber bu izahatı tamamlayıp bazan misaller vermek suretile bütün vaziyetlere tatbiki kabil formullerin mevcut olmadığını bir defa daha göstermek isterim.

Marksdan Bir Misal

Markscıların en büyükleri hattâ bizzat Marks herhangi muayyen bir promlem üzerindeki hareket tarzlarını vaziyet değişikliği dolayısıyla sık sık tadil ettiler. Evvelâ Fransız Alman harbi sırasında, 1870 de Marks misalini e'le alalım. Harp patladığı zaman Marks bunu Almanlar tarafından müterekki bir harp hali olarak karakterize etti. Bir kaç ay sonra bunun Alman'lar tarafından Fransa üzerine tevcih edilmiş bir istilâ harbi olduğunu ilân etti. Marks hareket tarzını vaziyetteki değişikliğe göre tadil etmişti. Harp patladığı zaman Almanya birleşmemiş ve birbirlerinde feodal bö'melelerle ayrılmış bir seri devletlerden müte'ekkildi; harbi evvelâ Napolyon III nün sergüzeştci siyaseti tabrik etmiş, bunun neticesi olarak Alman it-tihadını' Almanyadaki feodal izleri ortadan kalkmasını, bu memleketin büyük kapitalist memleketler safına geçmesini, feodal rejime nisbetle terakiler elde etmesini kolaylaştırmıştır. Bunun için Marks o sırada Napolyon

Fransasının bozguna uğramasını arzu ediyordu.

Bilâhare Almanya harbin devamı sırasında ittihadını yaptı. Nopolyon III devrildi, ve Fransada cumhuriyet ilân olundu. Alman ordusu Fransayı istilâ etti. Bu suretle harp Almanya için bir istilâ ve yağma harbi oldu. Vaziyet kat'i surette değişmiş ve Marks derhal Fransız Alman harbi üzerindeki hareket tarzını radikal bir surette tadil etmiştir.

Lenin'den Bir Misal

Şimdi Leninden bir misal alalım : 1905 de Rusyada çar, Duma'yı (Rus parlamentosunu) toplantıya çağırmayı kararlaştırdı. Bu maksatla seçimlerin organize edilmesini istedi. Bunun üzerine Lenin bu seçimler karşı boykot yapılmasını ileri sürdü ve mücadeleye çağırdı. 1907 de ise 1905de muvaffak olmuş olan taktike mümasil bir taktiğin kullanılmasını tavsiye etmiş olan bolşevik partisi merkez komitesinin bir çok azalarını itham etti. Lenin de husule gelen bu değişikliği nasıl izah etmeli ? 1905 ve 1907 vaziyetleri arasında husule gelen değişiklik bunun en tabii bir izahıdır. 1905 bir ihtilâl yılı idi. Çar, Duma seçimlerini organize etmekle kütlelerin ihtilâlcî mücadelelerini şaşkırtmak ve onların dikkatini seçim rekabetlerine çevir-

mek istiyordu. Binnetice seçimler ihtilâlin panzehiri idi ve itisafçıların aradığı bir selâmet çaresi idi. Şu halde seçimlere karşı mücadele etmek ve onlara mani olmak lazımdı. 1907 de ise ihtilâl bastırılmış ve proletarya hareketi gerilemiş muvakkaten azalmıştı. Artık marksçılar için kütle'erin sesini işittirecek her ne vasıta ile olursa olsun imkân'ara yaklaşmak icabediyordu. İşte böyle bir zamanda seçimler söz söyleyebilmek, kütlelerle tekrar teması elde etmek ve tamamen boğulmamak için bir vasıta yerine geçebilir. Bu şartlar içinde seçimlere karşı boykot yapmak bir cinayet olur. İşte Leninin iki ayrı hareket tarzının sebebi.

Bugünden Misaller

Diğer bir misal: Marksçıların milletler cemiyetine karşı hareket tarzı 1920 de Marksçılar bu cemiyeti itham ve onunla mücadele ettiler bu gün onu müdafaa ediyorlar. Hareket tarzındaki değişmeler nasıl izah olunabilirler? Niçin marksçıların milletler cemiyetine karşı olan pozisyonlarında tadilat yapıldı? Çünkü milletler cemiyetinin bu günkü mefhum ve rolü 1920 dekinin aynı değildir. 1920 de milletler cemiyeti mağlup milletleri bilhassa Alman milletini malî iktisadî bakımdan hakir bir

vaziyete düşürmüştür Marksçıların önce sezmiş oldukları veçhile Hitlerin millî demagojisinin esaslarından birini teşkil etmiş ve faşizmin Almanyadaki muvakkîyet amillerinden biri olmuş olan Versay muahedesinin hükümlerinin korunmasını temin kasdıle kurulmuş bir müessese idi. Şu halde onunla fenalıklar doğuran muzur bir müessese gibi mücadele etmek lâzımdı. Ya bu gün ? Bu gün, Almanyada faşizm tehlikesi yerine bizzat faşizm iktidarı, Hitlerci diktatörlük mevcuttur. Versay muahedesinin iktisadî ve malî hükümlerinin istihkâmları çoktanberi tahrip edilmiş bulunuyor.. Milletler cemiyetini en mütecaviz milletler faşist Almanya, İtalya ve Japonya) tarafından cemiyetin pakti ve usulleri ne kadar zaif olursa o'sun harp yolu üzerinde bir engel teşkil ettikleri için terk edilmiş bulunuyor. Bu gün sulhu kurmak, faşizm ve plânlarına karşı mücadele etmek için, harbin yolu üzerinde bir engel teşkil eden milletler cemiyetini kuvvetlendirmek bir zarurettir, İşte milletler cemiyeti üzerinde hareket tarzımızın değişmesinin sebebi.

Son bir misal daha alalım: Çinin vaziyeti ve marksçıların Çindeki pozisyonu, on iki sene kadar evvel halk ihtilâli Çin burjuvazisinin mürteci elemanları tarafından ihanete uğra-

mişti, Çin'deki marksıcılar bütün gayretlerini Çin'deki mürteci kuvvetlere karşı ayaklandırıyor; Çin halk kızılırdusu bu mürteci kuvvetlere karşı döğüşüyordu. Bu gün ise Çin marksıcılarının bu halk ordusu Japon müdahalesine karşı diğer bütün Çin ordularıyla yanyana döğüşmektedir. Çin marksıcıları on iki sene evvelki gibi bu günkü hareketlerinde de haklıdır'ar; çünkü bu günkü problem'ler bundan on iki sene evvelkilerin aynı değildir. Bu gün Asıl esaslı meselenin Çin halk ihtilâli inkişaf mı edecek yoksa gerileyecek mi meselenin hal zamanı değildir. Günlük mesele şudur: Japon faşizmi Çin'in sahibi olacak mı ve senelerin hazırladığı ilerlemeleri her türlü imkâna baş vurarak çiğnenecek mi yoksa Çin mustakil kalacak ve bu istiklâl imkân'arın yardımı ile refahın ve halk hürriyetinin gelişmesine yarayacak mı? Çin'deki marksıcıların hareket tarzlarındaki dağışmanın sebebi günün problem'le ilgilidir.

İşte bu bir seri misal, Marksın Engelsin, Leninin veya Stalinin herhangi bir formülünü yazıldığı veya ifade edildiği zaman şartları nazara almaksızın anlamamanın imkânsızlığını göstermektedir.

Markscı İlm in Gelişmesi

Şimdi meselenin son kısmını ele alalım: Markscı ilmin gelişmesi gördük ki, Marks ve Engels içtimaî hadiselerin tetkikine ilmi ilk teşmil etmiş olanlardır, gösterdik ki, onlardan sonra keşiflerini kendi zamanlarında mevcut olmayan yeni şartlar içinde değiştirmek lâzımgeldi. Marks ve Engelsin halefleri Lenin ve Stalin tarafından markscı ilminin bu gelişmesi her istikamette temin edildi.

Lenin ve Stalin marksizmi felsefe sahasında zenginleştirdiler ve inkişaf ettirdiler. Lenin ve Stalin Marksın ölümünden sonra meydana getirilen ve felsefeyi zenginleştirmiş olan bütün keşifleri umimileştirdiler. Markscı felsefî düşüncenin kalpazanlarının maskelelerini düşürdüler ve onları ortadan kaldırdılar. Lenin bilhassa bu maksat uğruna eserlerinin en mühimini tahsis etti: (Materialisme et Empriocriticisme)

Lenin ve Stalin marksizmi iktisadî sahada inkişaf ettirdiler: Marksın ve Engelsin ilmî metodunu Marks ve Engelse meçhul olan iktisadî sistemlere ve safhalara tatbik ettiler. Bu arada Lenin emperyalist safhayı kartelleri tröstleri, yeni inkişaf kanunlarıyla birlikte etüd etti. Bu suretle sosyalist iktisadının kanunları Stalin tarafından hazırlanmış oldu.

Lenin ve Stalin marksizmi siyasî sahada zenginleştirdiler ve inkişaf ettirdiler: Marksçı devlet nazariyesini yeni şartlar içinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler birliğinde burjuvazinin bozguna uğrayan şartları içinde, kapitalist devletlerle cevrilmiş olan aynı memleketde sınıfların tasfiyesi şartları içinde inkişaf ettirdiler, sosyalizm zaferinin şartlarını aradılar ve tayin ettiler, bilhassa proletarya ve köylüler ittihadı metropollerin proletaryası ile millî ve kolonyal hareket'ler ittihadı problemlerini hallettiler.

Lenin'in ölümünden sonra (1924) Stalin büyük sermayenin halk üzerinde yeni hakimiyet şekli olan faşizmi tahlil etti

Lenin ve Stalin Marks ve Engelsden sonraki bütün kitle hareketleri tecrübelerini, bilhassa 1905 ve 1917 Rus ihtilâllerini ve son Alman halk hareketi bozgununu, Fransız hareketinin müsbet tecrübelerini jeneralize ettiler.

Bir çok marksçı geçinen kimseler yalnız sevgi ve prestijlerini Marks ve Engelse tahsis ederek marksizmin inkişafındaki Lenin'ci ve Stalin'ci merhaleleri ulu orta inkâr ederler. Marksçı olduklarını iddia eden bunlar, diyalektik materyalizmden marksçı ilminin esasını ve fasılasız inkişaf hareketini çıkarıp atarlar; bu suretle Marks ve Engelsden sonra Kapita-

lizmin maruz kaldığı değişmeleri ve bilhasa emperyalist safhadaki pasajları bilmez görünürler. Marksdan sonra husule gelen inkişaf-ları inkâr etmek bizzat marksizmi inkâr etmek demektir.

Diğer bazıları ise, marksizmin Marksdan sonra inkişaf etmiş ve hâlâ etmekte olduğuna inanmış görünürler, fakat marksizmin halefi rolünü Lenin ve Stalinden gayri kimselere izafe ederler.

Bu itiraza verilecek cevap nedir? Bunlara bizzat vakalar cevap vermektedir. Vakalar bize ne söylüyorlar? Bütün sahalarda Lenin ve Stalin'in tezlerinin bu muayyen ve mumtaz markscıların tezleri halefine, had'iselerle doğruluğu sabit olmuş ve hayatta tabakkuk etmiş olduğunu vakalar bize açıkça söylemektedir.

He kes biliyor ki, meselâ 1928 de kapitalist memlekeileri refah ve saadet içinde görünürken, Stalin derin bir buhranın yaklaşmakta olduğunu ilân etti; halbuki aynı devirde bazan nazariyatçılar halk için yüksek gündelik ve refah devresi geleceğini haber verdiler. Hayat kimin haklı olduğunu söyledi.

Diğer bir misal. 1921 de Lenin harbin ve harp sonrasının zengin tecrübelerine dayanarak iktidarı ele alma mücadelesindeki aşırı zor-

lukları izah ediyordu, Avusturyalı «markscı» Bouer Mtto ise kendi muvaffakiyet şartlarını partinin seçim terakkileri esası üz h uapuu e-saplıyor reylerin % 51 ini elde etmekle Avusturyada proletarya hakimiyetini temin edebileceğini umuyordu. Markscının mı yoksa şefin mi ilim adamı olduğunu bilâhare vakalar isbat etti.

Lenin ve Stalin ihtilâl üzerinde sosyalizm veya faşist aleyhdarı mücadeleyi nazarileştirmele iktifa etmediler, fakat Marks'cı-Lenin'ci nazariye S. S.C. B inde ihtilâl sonra sosyalizmin kurulmasına ameli bir surette rehberlik etti, aynı nazariye Fransada faşizme karşı yapılan muvaffakiyetli mücadelenin müntesiplerine de rehber oldu.

Herkes bilir ki verifikasyon, tatbikatında bütün alimlerin kritiryomunu teşkil eder. Marksin, Engelsin, Leninin ve Stalinin ilmi olan marksizm - leninizm her gün muvaffakiyetle hayatın imtihanlarına maruz kalıyor ve kalmakta marksizm düşmanı revizyonistlerin ve gösistlerin nazariyelerini sifıra kalbetmektedir.